

Шеф-редактор
С. О. Павленко

Головний редактор
В. О. Дятлов

Заст. головного редактора
О. Б. Коваленко

Редакційна колегія

М. К. Бойко,
О. Д. Бойко,
А. М. Боровик,
Г. В. Боряк,
В. О. Горбик,
В. О. Дятлов,
О. Б. Коваленко,
В. П. Коваленко,
В. В. Кривошея,
С. А. Леп'яво,
О. О. Маврин,
Ю. А. Мицик,
Д. М. Никоненко,
А. М. Острянюк,
С. О. Павленко,
В. М. Половець,
К. М. Ячменішкін

Редакційна рада

І. М. Аліференко,
П. В. Грищенко,
В. В. Мельничук,
П. М. Мовчан,
С. М. Мойсієнко,
О. П. Моця,
О. П. Реєнт,
С. П. Реп'ях,
Ю. О. Соболев,
П. С. Сохань,
В. М. Тканко,
П. Т. Тронько,
В. Ф. Чепурний,
В. М. Шевченко.

Випусковий редактор
О. В. Ткаченко

Журнал видається за
фінансової підтримки
Чернігівської
облдержадміністрації.

Засновники –
Чернігівський національний
педагогічний університет
імені Т. Г. Шевченка,
Всеукраїнське товариство
«Промісія» ім. Тараса
Шевченка,
Інститут української
археології та джерелознавства
ім. М. С. Грушевського НАН
України.

Рекомендовано до друку
Вченою радою Чернігівського
національного педагогічного
університету імені
Т. Г. Шевченка (протокол №
10 від 30 червня 2011 р.)

ЗМІСТ

У ГЛИБ ВІКІВ

- Кривошея І.** Неурядова старшина Чернігівського полку за при-
сягами XVII – XVIII ст. 3
Ситий І. Чернігівські стародруки в зібранні Чернігівського
історичного музею імені В. В. Тарновського 11

ІСТОРИЯ МІСТ І СІЛ

- Пригоровська Л.** Питання освіти в діяльності Сосницької
міської думи 15

МОВОЮ ДОКУМЕНТІВ

- Горобець С., Рябцев В.** До історії участі українських козаків
у військових подіях початкового етапу Північної війни (1700 –
1702 рр.) 23
Похід Пилипа Орлика в Україну 1711р. Кримсько-
татарський та шведський аспекти (публікація та
коментарі О. Дубини, переклад О. Циганок) 39

ЦЕРКОВНА СТАРОВИНА

- Чухно В.** Історія Гамаліївського Харлампієва монастиря . . . 46

РОЗВІДКИ

- Пилипенко О.** Експортно-імпорتنі операції в Чернігівській
губернії на початку ХХ ст. 60
Блакитний М. Офіцери колишньої російської імператорської
армії, поховані у Чернігові (1900-1918 рр.) 65
Моця П. Йосиф Лецюс на чолі Історико-філологічного
інституту князя Безбородька в Ніжині (1913-1914 рр.) 76
Васильчук В., Таравська Я. Початок політичної діяльності
Андрія Жука (1900-1907 рр.) 87
Литвин К. З історії формування етнографічної колекції вистав-
ки XIV археологічного з'їзду в Чернігові. 94
Аскерова Л. Реклама в Чернігові в ХІХ- на
початку ХХ століття. 100

РЕЦЕНЗІЇ. ОГЛЯДИ. АНОТАЦІЇ

- Васильчук Г.** Ступак Ф. Благодійна та суспільна опіка в
Україні (кінець ХVІІІ - початок ХХ ст.) - К., - 2011р. 111
Павленко С. Таирова-Яковлева Т. Иван Мазепа и Россий-
ская империя. История „предательства”. М., 2011 114

ПОВІДОМЛЕННЯ

- Дзагалов А.** Українська діаспора Кабардино-Балкарії. . . 121

“СІВЕРЯНСЬКИЙ ЛІТОПИС”

Всеукраїнський науковий журнал

Згідно з додатком до постанови президії ВАК України від 26 травня 2010 р. №1-05/4 журнал „Сіверянський літопис” включено у перелік наукових видань, публікації яких зараховуються до результатів дисертаційних робіт з історії.

Реєстраційне свідоцтво КВ № 16226 – 4698 ПР від 21 грудня 2009 р., видане Міністерством юстиції України.

Індекс 74325

Адреса редакції: 14000, м. Чернігів, вул. Воровського, 10

Телефон для довідок 95-74-18

Сайт журналу: www.siver-litopis.cn.ua

Базові освітні, наукові, культурологічні установи, де зберігаються комплекти журналу “Сіверянський літопис”:

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Національна парламентська бібліотека України

Державна науково-технічна бібліотека України

Львівська державна наукова бібліотека ім. В. Стефаника

Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького

Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка

Книжкова палата України

Журнал надсилається також до інших бібліотек, наукових, освітніх та культурологічних закладів України, США, Канади, Англії.

Часопис можна передплатити в будь-якому відділенні зв'язку України.